

muž ve střídavé péči

Alena Müllerová

motto román

motto

Alena Müllerová

**muž
ve
střídavé
péči**

Praha 2016

© Alena Müllerová, 2016

ISBN 978-80-267-0582-6

*Věnováno památce mé maminky
Vlastimily Müllerové.*

*Poděkování mému synovi
Jáchymu Rejžkovi
za inspiraci v podobě jeho dětského textu
Černej zázrak.*

*Začínám psát knížku. Bude se jmenovat Černej zázrak.
Psaní je těžký ale dobrý.
Před mnoha a mnoha věky byl svjet docela prázdný.
Nebylo v něm nic. Všechno stálo v mrtvém bodě
a nikdo nevěděl, jak dlouho to trvalo, protože
neexistoval čas.
(1998, z Eliášova rukopisu)*

Červenec 2005

Stojí v objetí před restaurací U Labutí vedle Thomayerovy nemocnice, kam před dvěma hodinami kvílící sanitka odvezla jejich dítě. Růženka vzlyká a utírá si slzy do jeho trička.

Když se Cyril ráno oblékal, zdál se den čistý a hladký jako tohle bílé triko, které mu jeho žena pečlivě vyprala a vyžehlila.

Růženka si vzpomene na to, že když byl jejich syn malý, vymýšlel si příběh o králi, který se jmenoval Černej zázrak. Ať se stane zázrak, modlí se teď. Ať se stane

zázrak, proboha, ať se stane zázrak, prosí teď v duchu oba.

Cyril si ráno oblékl to bílé triko a čerstvě vyprané ustrížené džíny a šel na metro kolem kvetoucích bezových keřů. Zapálil si cigaretu a s chutí vdechl první doušek kouře. Bylo krásně. Všechno bylo úplně normální, až do chvíle, než mu zazvonil mobil.

„Eliáš,“ vzlykala Růženka a ten vzlyk rozdělil obyčejný letní den i jejich životy na dobu před Tím a po Tom. „Eliáše srazilo auto.“

Pak šlo všechno ráz na ráz. Řidič z Růženčiny práce je odvezl na policii, policistka jim strčila do ruky igelitovou tašku s Eliášovým oblečením, zelenou kšiltovku se zasychající krví, jeho tenisky a mobil. V seznamu kontaktů našel policejní technik číslo na Růženku.

Dávej na sebe pozor. Máma. Napsala mu esemesku těsně předtím, než se to stalo.

„On nežije?!“ vykřikla Růženka na policistku, která jim předávala oblečení.

„Je na jednotce intenzivní péče.“

„Ale žije? Je živější?“

„Já nevím, fakt nic nevím. Jeďte do nemocnice.“

„Když je v nemocnici, tak žije, že jo?“ ujišťovala se Růženka.

„Samozřejmě,“ dokázal konečně taky něco říct Cyril. „Je zraněnej, proto je v nemocnici.“

Konečně našli tu správnou budovu, správné patro, správné dveře, správný zvonek. Jenže všechno ostatní bylo šíleně nesprávně.

„Tak už tu zřejmě máme rodiče,“ řekla staniční sestra někomu do telefonu, když je uviděla.

A vzala si od Růženky Eliášovu kartičku zdravotního pojištění.

„Zítra bude mít jedenácté narozeniny,“ hlesla Růženka. „Nemůže umřít.“

Sestra se na ni soucitně podívala. „Všechno vám poví pan doktor. Už jde.“

Posadili je do maličkého lékařského pokoje. Doktor vypadal jako ze seriálu *Pohotovost*. Měl na bradě strniště a kruhy pod očima, asi byl nevyspalý po předchozí noční službě.

„Je mi to líto, ale je to opravdu moc vážné. Váš syn má řadu zranění – těžké krvácení do mozku, pohmožděné plíce a zlomenou ruku.“

„On umře?“ zeptala se Růženka.

Cyril nebyl schopen slova.

„Já nevím,“ povzdechl si doktor. „Šance, že to krvácení do mozku přežije, je –“ zaváhal, „tak deset procent. Možná dvacet.“

Cyrilovi zazvonil mobil. Růženka nějak vycítila, že mu volá jeho žena Ema. Nevzal to.

„A ozvete se nám?“ vyptávala se Růženka.

„Jen kdyby se stav zhoršoval. Žádné zprávy, dobré zprávy. Vy můžete volat kdykoliv. Zítra ráno zase přijďte. Řeknu vám, jak na tom je.“

„Můžeme se na něj podívat?“

Cyril jako by se teprve teď probral.

„Do prdele!“ praštil do rámu dveří lékařského pokoje.

„Přesně tak,“ řekl mu doktor. „Taky se mi chce vždycky řvát sprostý slova. Pojdte za mnou.“

Museli si umýt ruce v dezinfekčním roztoku a obléknout bílé pláště. Eliáš ležel na polohovací nemocniční posteli, napojený na přístroje, a vypadal, jako když spí.

Rok 1998

Eliáš se probudil a přemýšlel o tom, proč je ráno světlo a večer tma. V pokoji bzučela *Musca domestica* (moucha domácí). Vstal a šel si ji prohlédnout. Zjistil, že zblízka nemá moucha úplně černou barvu, spíš hnědou, žluté skvrny na břiše. A byla chlupatá. Vzal si pravítko a pokusil se ji změřit, což moc dobře nešlo, protože sebou mlela a narážela na okno. Usoudil, že měří něco mezi pěti a devíti milimetry. Ano, to by odpovídalo. Zajímavé je, že je moucha velká jako poloviční vosa. Tu měřil loni v létě a bodla ho. Dveře se otevřely a vešla maminka.

„Eliáši, dobré ráno. Co děláš?“

„Měřím mouchu.“

Přikývla, jako by ranní měření much bylo běžnou záležitostí. To na ní měl rád.

„Jak se jmenuje chemikálie, kterou voníš?“ zeptal se.

„To není chemikálie, ale parfém.“

Eliáš by mohl mamince objasnit, že vůni způsobují molekuly chemikálie ve vzduchu, ale místo toho jí položil svou každodenní otázku, na kterou znal odpověď předem.

„Musím dneska do školky?“

Cesta do mateřské školky byla pro Růženku něčím jako ústním zkoušením ve škole. Zkoušejícím byl Eliáš a ona jen málokdy obstála. Bylo to pro ni nesmírně vyčerpávající. Tentokrát naštěstí začal celkem lehkou otázkou.

„Co je to atentát?“

Růženka si oddechla, že dnes to není matematika ani biologie. Řekla Eliášovi, že atentát je pokus o zavraždění významné osoby z politických důvodů.

Eliáš se kupodivu neptal, co se myslí významnou osobou ani co jsou politické důvody. Chtěl vědět, co je to sarajevský atentát. To byla pořád ještě poměrně lehká otázka a Růženka začala líčit, jak v létě 1914 muž jménem Gavrilo Princip zastřelil arcivévodu Ferdinanda a jeho ženu Žofii, což vedlo vlastně k začátku první světové války v roce 1914.

Tato odpověď Eliáše neuspokojila. Podle jeho informací se sarajevský atentát stal na konci loňského roku, a ne v roce 1914, nebyl to Princip, ale dva jiní pánové a v Sarajevu nebyl Ferdinand d'Este, ale Václav Klaus.

Růženka konečně pochopila. Vysvětlila mu, že tenhle atentát nebyl opravdový atentát. Václav Klaus byl zrovna v Sarajevu, když proti němu vystoupili jeho kolegové z politické strany, což vedlo později k pádu vlády, a proto Česko čekají předčasné volby.

„Takže ho zastřelili jen jako?“ upřesnil si to Eliáš.
„Co jsou předčasné volby?“

„Volby do sněmovny jsou jednou za čtyři roky. Ty

poslední byly v roce 1996, kdy ti byly dva roky, a další by měly být v roce 2000.“

„To mi bude šest.“

„Jasně. Ale protože na konci roku 1997 odstoupila Klausova vláda, budou se muset dělat předčasné volby, aby měl v Česku kdo vládnout.“

„Musí někdo vládnout? Teď nevládne nikdo?“ stupňoval otázky Eliáš.

„Eliáši, už budeme ve školce. Odkdy se zajímáš i o politiku? Myslela jsem, že studuješ přírodní vědy.“

„Ještě nevím, jestli se o ni budu zajímat. Jen jsem o tom atentátu četl v tátově článku, jak ti ho vždycky nechává vytištěný ráno na stole. Ale táta píše strašně nesrozumitelně,“ řekl Eliáš. „Nechápu, jak to můžou lidi číst.“

Eliášův otec je novinář a Růženka je jeho první čtenářkou a kritičkou. Teď zřejmě tuto roli převzal jejich čtyřletý syn.

Téma tátových komentářů i sarajevského atentátu by si jistě zasloužilo hlubší rozbor, ale naštěstí pro Růženku už stáli u školky.

„Bolí mě břicho,“ postěžoval si Eliáš. Břicho ho v tuhle chvíli bolelo vždycky.

Z poličky v šatně se na něj šklebil Kašpárek, jeho značka. Neměl Kašpárka rád. Eliáš si nechal od mámy zout boty. Do šatny nakoukla učitelka Milada.

„To se neumíš převlíknout sám?“ rýpla si.

„Ne,“ řekl popravdě Eliáš. Maminka zčervenala. Dala mu pusy.

„Přijdu brzo, broučku.“

„Nejsem brouček, to je členovec, já jsem obratlovec. Případně strunatec.“

Zase ten její povzdech. „To se jen tak říká.“

„Já vím,“ chtěl jí udělat radost. „Víš, co jsi ty? *Rosa canina*.“

„A to je co?“

„Růže šípková.“

„Díky. Tak se měj dobře, obratlovče.“

Věděl, že v příštích hodinách se dobře mít nebude. Přál si proměnit se v brouka nebo ještě lépe v pavouka. Křížák obecný *Araneus diadematus* by jistě učitelky vystrašil, takže by prchly někam daleko.

„Mami, víš jaký je rozdíl mezi učitelem a pedofilem?“ zeptal se Eliáš včera cestou ze školky.

„Ne,“ řekla Růženka.

„Pedofil má děti doopravdy rád. To mi povídal děda. Říkal, že je to vtip. Co to přesně znamená ‚vtip‘? Škoda že se ve školce nestarají o děti pedofilky.“

„No, v tom je právě ten vtip.“

Dopoledne si Eliáš hrál ve školce s panáčky z lega kousek příběhu, který se jmenoval Černej zázrak. Černej zázrak byl první lidská bytost v Eliášově báji o jeho

vlastním vymyšleném světě. Svět Černýho zázraka vznikl v jeho hlavě dávno, když byl ještě skoro mimino a neuměl ani pořádně mluvit. Eliáš se doma snažil psát do sešitu legendu Černej zázrak, ale psaní mu šlo ještě dost pomalu. Slova se jinak psala a jinak vyslovovala a Eliášovi taky nebylo tak úplně jasné, kdy se píše měkké i a kdy tvrdé y. Chtěl, aby mu to maminka vysvětlila cestou do školky, ale ta tvrdila, že to nejde tak rychle. Ptal se, jestli na to budou potřebovat ještě jednu cestu do školky, a ona říkala, že nejméně deset. Eliáš si řekl, že na to musí přijít sám.

Hrát příběh s panáčky bylo na rozdíl od psaní úplně jednoduché. Zlí bojovníci se právě snažili dobýt hrad, když učitelka Milada vyrušila Eliáše příkazem, aby si šel umýt ruce. Bylo obtížné vrátit se tak rychle z hradu do třídy.

Neměl rád školkovské malé záchody, mrňavé stolečky a židle. Připomínaly mu, že on sám je ještě malý, a to se mu nelíbilo. Znechuceně zasedl ke svačině. Rád by se zeptal, z čeho je složená fujtajblová pomazánka na rohlíku, ale raději to vzdal, protože učitelky na otázky dětí nikdy neodpovídaly. Ve školce většinou nejedl, ačkoliv ho nutili, a denně přicházel domů hladový. Nechutnala mu smíchaná jídla jako pomazánky nebo omáčky. Přál si vědět, z čeho je co vyrobeno. Cítil také odpor k jídlům oranžové a zelené barvy. Okurka, paprika, mrkev, to všechno ho znervózňovalo a přičilo se mu v krku.

Napěchoval si chleba s pomazánkou do kapsy a dával pozor, aby si toho učitelky nevšimly. Venku se mu to snad povede vyhodit.

Procházkou se obával. Museli chodit ve dvojicích a nesměl se zastavit u zvláštního kamene, louže, ani prozkoumat extrémně zajímavé mraveniště.

Měl potíže s obouváním a oblékáním. Maminka se mu snažila kupovat všechno na suchý zip.

Eliáš pokládal suchý zip za největší vynález lidstva. Vymyslel ho švýcarský technik Georges de Mestral, když šel na procházku se psem a na psa se nalepily kuličky z lopuchu. Georges strčil kuličku pod mikroskop a našel na ní drobounké háčky. Eliáš by chtěl taky mikroskop. Pořádný, ne jen hračku pro děti. Nejlepší by byl elektronový. Kvůli úvahám o suchém zipu Eliáš omylem odešel ven v bačkorách. Učitelka Milada to zpozorovala až v půlce cesty.

„Tos mi udělal schválně,“ křičela. Tenhle kluk byl nesnesitelný a nechutně chytrý. Navíc jí svým přezíravým pohledem něčím připomínal jejího expřítele.

„Neudělal jsem to schválně,“ bránil se teď.

Jeho bačkorky byly promočené a zablácené. Milada ho pak ve třídě nechala chodit ve vlhkých punčocháčích. Eliáš doufal, že nastydne a bude muset zůstat celý týden doma. Milada by si přála totéž.

Učitelky si odešly udělat do kuchyňky kafe. Na stolku nechaly ležet barevný časopis s velkými titulky a obrázky. U jedné fotografie bylo napsáno Michael Jackson. Eliáš poznal, že jde o Džeksona, o kterém se nedávno

bavil s babičkou. Říkala, že Džekson by chtěl být pořád malým chlapcem. To Eliáš nemohl pochopit. On by se zase chtěl nechat přeoperovat na dospělého. Být dítětem mu nevyhovovalo. Ptal se babičky, jak dlouho jí trvalo, než zestárla. Odpověděla, že na tom pracuje asi šedesát let.

„A nedá se to urychlit?“ Ne. Všichni chtějí stárnutí zpomalit. Lidi by chtěli vynalézt elixír mládí.

Přemýšlel, jestli by se dal vynalézt elixír stárí. Nevšiml si, že se učitelka vrátila a kouká na něj.

„Ty si čteš noviny?“

„Ano.“ Lhát Eliáš ještě neuměl.

Učitelka se zatvářila znechuceně. Pocítila k Eliášovi vlnu nenávisti a bylo jí z toho zároveň nepříjemně. Vždyť ona přece děti miluje, proto šla pracovat do školky. Ale má ráda normální děti. Klidně ať šišljají a občas se počurají, zvlášť ty v prvním oddělení na to mají nárok, ale ať proboha nečtou a netváří se jako její učitel matematiky ze střední školy.

Růženka prostředí školky také nesnášela, už když do ní sama chodila. Toužila po vzdělání, ale nenáviděla školní systémy. Ve škole si vždycky začala připadat neschopná. Neměla ráda tu velkou skupinu, kterou tvořila školní třída. Pro ni to byla nebezpečná dětská smečka, kde přežívali jen ti nejmazanější a nejsilnější. Kdo se nějak odlišoval, snadno se dostal na okraj. Růženka se ve škole nedokázala smířit s tím, jak se spolužáci posmívali

klukovi, který se lišil nadprůměrnou inteligencí a tím, že byl posedlý mineralogií, nebo s tím, že týrali mentálně pomalejší holčičku, co nosila pořád stejné oblečení. Sama se při své nesmělosti a nejistotě vyhnula šikánování zřejmě jen proto, že byla hezká, a krásné lidi většinou nikdo nešikánuje.

Školství už bylo jiné než za socialismu, kdy ho zažila ona, ale pokud se někdo vymykal z davu, měl to pořád hodně těžké. A geniální Eliáš se lišil od průměru víc než kdo jiný. Kdyby měla Růženka další dítě nebo víc dětí, zůstala by na mateřské a Eliáš by do školky nemusel. Jenže to by museli být normální rodina, což nejsou. To si jen tak občas Růženka představuje, když u nich Cyril zůstane na večeři a přes noc.

Eliáš je nemanželské dítě a Cyril má manželku a dvě dcery. Když Růženka čekala Eliáše, sliboval, že se rozvede, až budou holky starší. Cyril o rozvodu opravdu uvažoval. Teď je Týně dvanáct a Tereze patnáct a on si pořád neumí představit, že by k nim zničehonic přišel a začal jim vysvětlovat, že má kromě jejich maminky Emy ještě Růženku a že mají nevlastního bratra.

Jedním z mála lidí, s nímž Cyril o svých dvou rodinách otevřeně mluvil, byla Olga, jeho spolužačka z žurnalistiky. Kdysi s ní krátce chodil, pak se rozešli, ale zůstali přátelé a občas spolu zajdou na kafe nebo na víno. Olga psala podobně břitké recenze jako Cyril, ale po roce devadesát od špatně placené a nevděčné práce